

## ภาคผนวก ก

Appendix table A.1 Effect of fermented soybean meal on villi height,  $\mu\text{m}$  (n=30, mean  $\pm$  SE.)

Item	Treatment*				
	T1	T2	T3	T4	T5
<b>Week 1</b>					
Duodenum	373.23 $\pm 9.15^b$	284.94 $\pm 6.46^a$	385.34 $\pm 6.94^b$	560.46 $\pm 1.80^d$	512.51 $\pm 1.99^c$
Jejunum	375.17 $\pm 8.26^b$	203.2 $\pm 6.37^a$	379.94 $\pm 7.30^b$	396.69 $\pm 9.15^b$	396.37 $\pm 9.27^b$
Ileum	396.6 $\pm 14.04$	429.4 $\pm 14.31$	468.31 $\pm 12.27$	466.97 $\pm 13.99$	396.57 $\pm 13.02$
Average	382.67 $\pm 10.48^b$	305.85 $\pm 9.04^a$	411.2 $\pm 8.83^b$	474.7 $\pm 8.31^b$	435.85 $\pm 8.15^b$
<b>Week 2</b>					
Duodenum	458.4 $\pm 4.96^b$	332.2 $\pm 8.26^a$	433.89 $\pm 5.12^b$	560.46 $\pm 6.80^c$	487.64 $\pm 6.86^b$
Jejunum	379.37 $\pm 7.21^b$	258.79 $\pm 9.16^a$	432.9 $\pm 11.14^c$	481.93 $\pm 12.77^d$	357.41 $\pm 7.50^b$
Ileum	430.87 $\pm 11.74^b$	382.46 $\pm 18.18^a$	447.97 $\pm 7.85^b$	438.07 $\pm 8.79^b$	367.31 $\pm 14.18^a$
Average	422.88 $\pm 7.97^b$	324.48 $\pm 11.86^a$	438.25 $\pm 8.03^b$	493.5 $\pm 9.45^c$	404.12 $\pm 9.51^b$

<sup>a, b, c and d</sup> mean within row with different superscripts are significantly different (P<0.05)

T1 = Control.

T2 = Control which substituted with 10% SBM.

T3 = Control which substituted with 10% IFSBM.

T4 = Control which substituted with 10% FSBM.

T5 = Control which substituted with 15% FSBM.

**Appendix table A.1** Effect of fermented soybean meal on villi height,  $\mu\text{m}$  (continuous,  $n=30$ , mean  $\pm$  SE.)

Item	Treatment*				
	T1	T2	T3	T4	T5
<b>Week 3</b>					
Duodenum	470.37 $\pm 13.06^b$	422.06 $\pm 13.90^a$	459.27 $\pm 14.15^b$	525.51 $\pm 11.42^c$	518.14 $\pm 15.72^c$
Jejunum	405.59 $\pm 6.06^a$	382.14 $\pm 8.49^a$	445.54 $\pm 8.40^b$	477.38 $\pm 8.96^b$	389.81 $\pm 7.43^a$
Ileum	408.75 $\pm 8.77^a$	450.39 $\pm 9.23^b$	446.85 $\pm 6.53^b$	444.35 $\pm 6.91^b$	479.35 $\pm 6.36^c$
Average	428.24 $\pm 9.29^a$	418.2 $\pm 10.54^a$	450.55 $\pm 9.69^b$	482.41 $\pm 9.09^b$	463.77 $\pm 9.83^b$
<b>Week 4</b>					
Duodenum	458.4 $\pm 9.46^a$	467.74 $\pm 9.79^a$	483.03 $\pm 6.67^a$	618.48 $\pm 8.87^b$	475.31 $\pm 6.06^a$
Jejunum	461.09 $\pm 9.14^b$	354.27 $\pm 9.27^a$	494.82 $\pm 8.37^c$	515.02 $\pm 7.85^c$	438.58 $\pm 8.98^b$
Ileum	466.42 $\pm 7.45$	429.95 $\pm 13.15$	484.61 $\pm 5.55$	476.28 $\pm 6.05$	449.7 $\pm 8.77$
Average	461.97 $\pm 8.68^b$	417.32 $\pm 10.73^a$	487.49 $\pm 6.86^b$	536.59 $\pm 7.59^c$	454.53 $\pm 8.77^b$

a, b, c and d mean within row with different superscripts are significantly different ( $P < 0.05$ )

T1 = Control.

T2 = Control which substituted with 10% SBM.

T3 = Control which substituted with 10% IFSBM.

T4 = Control which substituted with 10% FSBM.

T5 = Control which substituted with 15% FSBM.

**Appendix table A.1** Effect of fermented soybean meal on villi height,  $\mu\text{m}$  (continuous,  $n=30$ , mean  $\pm$  SE.)

Item	Treatment*				
	T1	T2	T3	T4	T5
<b>Week 5</b>					
Duodenum	494.27 $\pm 6.12^a$	467.74 $\pm 9.79^a$	492.98 $\pm 6.12^a$	596.76 $\pm 8.23^b$	493.66 $\pm 6.19^a$
Jejunum	359.33 $\pm 8.45^a$	354.27 $\pm 9.27^a$	482.78 $\pm 7.16^b$	517.57 $\pm 6.50^b$	474.69 $\pm 9.30^b$
Ileum	459.37 $\pm 6.15$	429.95 $\pm 7.23$	483.96 $\pm 5.05$	469.54 $\pm 5.58$	463.11 $\pm 7.69$
Average	437.66 $\pm 6.90^a$	417.32 $\pm 8.76^a$	486.57 $\pm 6.11^b$	527.96 $\pm 6.77^c$	477.15 $\pm 7.72^b$
<b>Week 6</b>					
Duodenum	483.13 $\pm 10.45^a$	467.74 $\pm 9.79^a$	482.43 $\pm 5.79^a$	566.27 $\pm 8.53^b$	494.1 $\pm 5.58^a$
Jejunum	308.59 $\pm 6.12^a$	354.27 $\pm 9.27^b$	490.17 $\pm 6.55^b$	500.97 $\pm 6.19^b$	469.1 $\pm 7.98^b$
Ileum	453.23 $\pm 5.62$	429.95 $\pm 9.23$	489.2 $\pm 4.74$	455.57 $\pm 5.39$	445.31 $\pm 7.09$
Average	414.98 $\pm 7.39^a$	417.32 $\pm 9.43^a$	487.27 $\pm 5.69^b$	507.6 $\pm 6.70^b$	469.5 $\pm 6.88^b$

<sup>a, b, c and d</sup> mean within row with different superscripts are significantly different ( $P < 0.05$ )

T1 = Control.

T2 = Control which substituted with 10% SBM.

T3 = Control which substituted with 10% IFSBM.

T4 = Control which substituted with 10% FSBM.

T5 = Control which substituted with 15% FSBM.

**Appendix table A.2** Effect of fermented soybean meal on villi surface area ( $\text{mm}^2$ ) ( $n=30$ , mean  $\pm$  SE.)

Item	Treatment*				
	1	2	3	4	5
<b>Week 1</b>					
Duodenum	0.0420 $\pm 0.0035^b$	0.0223 $\pm 0.0030^a$	0.0473 $\pm 0.0038^b$	0.0749 $\pm 0.0042^c$	0.0706 $\pm 0.0034^c$
Jejunum	0.0388 $\pm 0.0034^b$	0.0192 $\pm 0.0019^a$	0.0501 $\pm 0.0029^c$	0.0426 $\pm 0.0025^{bc}$	0.0445 $\pm 0.0024^{bc}$
Ileum	0.0394 $\pm 0.0031^a$	0.0341 $\pm 0.0039^a$	0.0534 $\pm 0.0034^b$	0.0653 $\pm 0.0036^c$	0.0446 $\pm 0.0028^a$
Average	0.0400 $\pm 0.0033^b$	0.0252 $\pm 0.0029^a$	0.0502 $\pm 0.0033^{bc}$	0.0609 $\pm 0.0034^c$	0.0532 $\pm 0.0028^{bc}$
<b>Week 2</b>					
Duodenum	0.0519 $\pm 0.0030^b$	0.0334 $\pm 0.0037^a$	0.0590 $\pm 0.0039^{bc}$	0.0749 $\pm 0.0044^d$	0.066 $\pm 0.0034^{cd}$
Jejunum	0.0490 $\pm 0.0027^a$	0.0465 $\pm 0.0017^a$	0.0613 $\pm 0.0037^b$	0.0571 $\pm 0.0032^b$	0.043 $\pm 0.0026^a$
Ileum	0.0507 $\pm 0.0035^b$	0.0373 $\pm 0.0025^a$	0.0510 $\pm 0.0020^b$	0.0524 $\pm 0.0030^b$	0.0444 $\pm 0.0017^{ab}$
Average	0.0505 $\pm 0.0030^b$	0.0390 $\pm 0.0026^a$	0.0571 $\pm 0.0032^c$	0.0614 $\pm 0.0035^c$	0.0511 $\pm 0.0025^b$

<sup>a, b, c and d</sup> mean within row with different superscripts are significantly different ( $P < 0.05$ )

T1 = Control.

T2 = Control which substituted with 10% SBM.

T3 = Control which substituted with 10% IFSBM.

T4 = Control which substituted with 10% FSBM.

T5 = Control which substituted with 15% FSBM.

**Appendix table A.2** Effect of fermented soybean meal on villi surface area (continuous, n=30, mm<sup>2</sup>, mean ± SE.)

Item	Treatment*				
	1	2	3	4	5
<b>Week 3</b>					
Duodenum	0.0601 ±0.0035 <sup>b</sup>	0.0217 ±0.0019 <sup>a</sup>	0.0568 ±0.0030 <sup>b</sup>	0.0730 ±0.0037 <sup>c</sup>	0.0756 ±0.0040 <sup>c</sup>
Jejunum	0.0471 ±0.0025 <sup>b</sup>	0.0259 ±0.0028 <sup>a</sup>	0.0600 ±0.0027 <sup>bc</sup>	0.0580 ±0.0028 <sup>bc</sup>	0.0552 ±0.0028 <sup>bc</sup>
Ileum	0.049 ±0.0028 <sup>b</sup>	0.0266 ±0.0026 <sup>a</sup>	0.0493 ±0.0016 <sup>b</sup>	0.0532 ±0.0027 <sup>b</sup>	0.0464 ±0.0016 <sup>b</sup>
Average	0.052 ±0.0029 <sup>b</sup>	0.0247 ±0.0024 <sup>a</sup>	0.0553 ±0.0024 <sup>b</sup>	0.0614 ±0.0030 <sup>b</sup>	0.059 ±0.0028 <sup>b</sup>
<b>Week 4</b>					
Duodenum	0.0519 ±0.0030 <sup>b</sup>	0.0204 ±0.0027 <sup>a</sup>	0.0655 ±0.0027 <sup>b</sup>	0.0717 ±0.0034 <sup>b</sup>	0.0648 ±0.0026 <sup>b</sup>
Jejunum	0.0528 ±0.0031 <sup>b</sup>	0.0212 ±0.0024 <sup>a</sup>	0.0597 ±0.0023 <sup>b</sup>	0.0630 ±0.0026 <sup>b</sup>	0.0562 ±0.0028 <sup>b</sup>
Ileum	0.0605 ±0.0024 <sup>b</sup>	0.0222 ±0.0017 <sup>a</sup>	0.0619 ±0.0025 <sup>b</sup>	0.0539 ±0.0022 <sup>b</sup>	0.0545 ±0.0022 <sup>b</sup>
Average	0.0550 ±0.0028 <sup>b</sup>	0.0212 ±0.0022 <sup>a</sup>	0.0623 ±0.0025 <sup>b</sup>	0.0628 ±0.0027 <sup>b</sup>	0.0585 ±0.0025 <sup>b</sup>

a, b, c and d mean within row with different superscripts are significantly different (P<0.05)

T1 = Control.

T2 = Control which substituted with 10% SBM.

T3 = Control which substituted with 10% IFSBM.

T4 = Control which substituted with 10% FSBM.

T5 = Control which substituted with 15% FSBM.

**Appendix table A.2** Effect of fermented soybean meal on villi surface area (continuous, n=30, mm<sup>2</sup>, mean  $\pm$  SE.)

Item	Treatment*				
	1	2	3	4	5
<b>Week 5</b>					
Duodenum	0.0569 $\pm 0.0026^b$	0.0204 $\pm 0.0027^a$	0.0628 $\pm 0.0030^b$	0.0689 $\pm 0.0036^b$	0.0695 $\pm 0.0026^b$
Jejunum	0.054 $\pm 0.0033^b$	0.0212 $\pm 0.0024^a$	0.0581 $\pm 0.0020^b$	0.0608 $\pm 0.0028^b$	0.0538 $\pm 0.0032^b$
Ileum	0.0599 $\pm 0.0024^b$	0.0222 $\pm 0.0027^a$	0.063 $\pm 0.0028^b$	0.0557 $\pm 0.0020^b$	0.0575 $\pm 0.0023^b$
Average	0.0569 $\pm 0.0027^b$	0.0212 $\pm 0.0026^a$	0.0613 $\pm 0.0026^b$	0.0618 $\pm 0.0028^b$	0.0602 $\pm 0.0027^b$
<b>Week 6</b>					
Duodenum	0.0569 $\pm 0.0021^b$	0.0204 $\pm 0.0027^a$	0.0654 $\pm 0.0027^b$	0.0666 $\pm 0.0033^b$	0.0706 $\pm 0.0025^b$
Jejunum	0.0591 $\pm 0.0034^b$	0.0212 $\pm 0.0024^a$	0.0717 $\pm 0.0039^b$	0.0626 $\pm 0.0026^b$	0.059 $\pm 0.0033^b$
Ileum	0.0596 $\pm 0.0021^b$	0.0222 $\pm 0.0024^a$	0.0638 $\pm 0.0025^b$	0.0573 $\pm 0.0021^b$	0.0574 $\pm 0.0020^b$
Average	0.0585 $\pm 0.0025^b$	0.0212 $\pm 0.0025^a$	0.0669 $\pm 0.0030^b$	0.0621 $\pm 0.0026^b$	0.0623 $\pm 0.0026^b$

<sup>a, b, c and d</sup> mean within row with different superscripts are significantly different (P<0.05)

\*T1 = Control.

T2 = Control which substituted with 10% SBM.

T3 = Control which substituted with 10% IFSBM.

T4 = Control which substituted with 10% FSBM.

T5 = Control which substituted with 15% FSBM.

**Appendix table A.3** Effect of soybean meal, imported fermented soybean meal and fermented soybean meal on performance, total average villi height and total average villi surface area. (week 1-6)

Item	Treatment*				
	T1	T2	T3	T4	T5
Total average villi height ( $\mu\text{m}$ )	424.73 $\pm 8.45^b$	383.42 $\pm 10.06^a$	460.22 $\pm 7.53^c$	503.79 $\pm 7.98^d$	450.82 $\pm 8.47^c$
Total average villi surface area ( $\text{mm}^2$ )	0.052 $\pm 0.0029^b$	0.025 $\pm 0.0025^a$	0.059 $\pm 0.0028^b$	0.061 $\pm 0.0030^b$	0.057 $\pm 0.0027^b$
Total weight gain (kg/pig)	17.14 $\pm 0.40^{ab}$	16.17 $\pm 0.21^a$	17.89 $\pm 0.54^b$	16.64 $\pm 0.15^{ab}$	17.20 $\pm 0.13^{ab}$
Total feed intake (kg/pig)	30.96 $\pm 0.93$	29.16 $\pm 1.24$	30.88 $\pm 0.93$	29.41 $\pm 1.23$	30.58 $\pm 1.12$
Total average FCR	1.84 $\pm 0.05^b$	1.91 $\pm 0.04^a$	1.71 $\pm 0.03^b$	1.87 $\pm 0.03^b$	1.81 $\pm 0.03^b$

<sup>a, b, c and d</sup> mean within column with different superscripts are significantly different ( $P < 0.05$ )

\* T1 = Control.

T2 = Control which substituted with 10% SBM.

T3 = Control which substituted with 10% IFSBM.

T4 = Control which substituted with 10% FSBM.

T5 = Control which substituted with 15% FSBM.

**Appendix table A.4** Total feed intake and total weight gain of experiment. (mean  $\pm$  SE.)

Treatment*	Total feed intake (kg/pig)	Total gain (kg/pig)
T1	30.96 $\pm$ 0.93	17.14 $\pm$ 0.40 <sup>ab</sup>
T2	29.16 $\pm$ 1.24	16.17 $\pm$ 0.21 <sup>a</sup>
T3	30.88 $\pm$ 0.93	17.89 $\pm$ 0.54 <sup>b</sup>
T4	29.41 $\pm$ 1.23	16.64 $\pm$ 0.15 <sup>ab</sup>
T5	30.58 $\pm$ 1.12	17.20 $\pm$ 0.13 <sup>ab</sup>

<sup>a and b</sup> mean within column with different superscripts are significantly different (P<0.05)

\*T1 = Control.

T2 = Control which substituted with 10% SBM.

T3 = Control which substituted with 10% IFSBM.

T4 = Control which substituted with 10% FSBM.

T5 = Control which substituted with 15% FSBM.

**Appendix table A.5** Effect of soybean meal, imported fermented soybean meal and fermented soybean meal on average daily feed intake. (mean  $\pm$  S.E., g/pig/day)

Treatment*	Week1	Week2	Week3	Week4	Week5	Week6
T1	204.92 $\pm$ 17.59	486.65 $\pm$ 47.34	699.77 $\pm$ 18.85	876.58 $\pm$ 18.75	1044.86 $\pm$ 45.39	1110.54 $\pm$ 41.15 <sup>b</sup>
T2	188.81 $\pm$ 17.32	592.49 $\pm$ 42.27	746.01 $\pm$ 20.99	808.21 $\pm$ 25.41	938.69 $\pm$ 40.38	1005.38 $\pm$ 41.94 <sup>a</sup>
T3	211.60 $\pm$ 16.89	500.34 $\pm$ 34.95	709.02 $\pm$ 17.77	888.55 $\pm$ 26.33	1014.33 $\pm$ 37.57	1087.48 $\pm$ 38.55 <sup>b</sup>
T4	175.47 $\pm$ 11.10	481.68 $\pm$ 29.63	698.96 $\pm$ 22.59	846.58 $\pm$ 25.77	997.87 $\pm$ 38.41	1033.57 $\pm$ 27.62 <sup>ab</sup>
T5	202.88 $\pm$ 22.06	477.83 $\pm$ 36.54	700.56 $\pm$ 19.40	855.66 $\pm$ 23.00	1006.85 $\pm$ 34.82	1032.06 $\pm$ 49.72 <sup>ab</sup>

<sup>a and b</sup> mean within column with different superscripts are significantly different (P<0.05)

\*T1 = Control.

T2 = Control which substituted with 10% SBM.

T3 = Control which substituted with 10% IFSBM.

T4 = Control which substituted with 10% FSBM.

T5 = Control which substituted with 15% FSBM.



**Appendix table A.6** Effect of soybean meal, imported fermented soybean meal and fermented soybean meal on average daily gain. (g/pigs/day., mean  $\pm$  SE.)

Treatment*	Week1	Week2	Week3	Week4	Week5	Week6
T1	130 $\pm 13.91$	290 $\pm 8.71^{ab}$	434 $\pm 15.42^a$	491 $\pm 10.61$	566 $\pm 28.27$	544 $\pm 31.12$
T2	110 $\pm 12.97$	275 $\pm 16.54^a$	440 $\pm 10.35^{ab}$	513 $\pm 7.55$	503 $\pm 13.07$	485 $\pm 30.91$
T3	150 $\pm 14.99$	325 $\pm 8.59^b$	473 $\pm 11.50^b$	531 $\pm 15.71$	516 $\pm 15.98$	514 $\pm 34.05$
T4	120 $\pm 11.43$	288 $\pm 8.13^{ab}$	468 $\pm 17.71^{ab}$	492 $\pm 14.87$	510 $\pm 24.72$	462 $\pm 20.73$
T5	151 $\pm 16.72$	318 $\pm 13.43^{ab}$	443 $\pm 13.92^{ab}$	487 $\pm 13.23$	516 $\pm 22.54$	540 $\pm 30.91$

<sup>a and b</sup> mean within column with different superscripts are significantly different (P<0.05)

\*T1 = Control.

T2 = Control which substituted with 10% SBM.

T3 = Control which substituted with 10% IFSBM.

T4 = Control which substituted with 10% FSBM.

T5 = Control which substituted with 15% FSBM.

**Appendix table A.7** Effect of soybean meal, imported fermented soybean meal and fermented soybean meal on feed conversion ratio. (mean  $\pm$  SE.)

Treatment*	Week1	Week2	Week3	Week4	Week5	Week6	Average
T1	1.72 $\pm 0.26$	1.66 $\pm 0.04$	1.82 $\pm 0.09^b$	1.79 $\pm 0.05$	1.86 $\pm 0.11$	2.07 $\pm 0.19$	1.84 $\pm 0.04^b$
T2	1.72 $\pm 0.19$	1.84 $\pm 0.06$	1.79 $\pm 0.05^a$	1.72 $\pm 0.04$	1.79 $\pm 0.10$	2.07 $\pm 0.20$	1.91 $\pm 0.08^a$
T3	1.56 $\pm 0.16$	1.54 $\pm 0.05$	1.50 $\pm 0.05^b$	1.68 $\pm 0.05$	1.82 $\pm 0.07$	2.20 $\pm 0.14$	1.71 $\pm 0.07^b$
T4	1.56 $\pm 0.25$	1.66 $\pm 0.05$	1.71 $\pm 0.07^b$	1.81 $\pm 0.06$	2.02 $\pm 0.17$	2.32 $\pm 0.26$	1.87 $\pm 0.06^b$
T5	1.56 $\pm 0.24$	1.58 $\pm 0.07$	1.68 $\pm 0.05^b$	1.76 $\pm 0.06$	2.02 $\pm 0.16$	2.34 $\pm 0.20$	1.81 $\pm 0.07^b$

<sup>a and b</sup> mean within column with different superscripts are significantly different (P<0.05)

\*T1 = Control.

T2 = Control which substituted with 10% SBM.

T3 = Control which substituted with 10% IFSBM.

T4 = Control which substituted with 10% FSBM.

T5 = Control which substituted with 15% FSBM.

## ภาคผนวก ข

A. การวิเคราะห์หาปริมาณวัตถุแห้ง (dry matter), AOAC (1998) อ้างโดย พันทิพา (2546)

## หลักการ

เมื่อนำตัวอย่างมาทำการอบที่อุณหภูมิ 100-105°C จนน้ำหนักคงที่ น้ำหนักที่หายไป คือ ความชื้น

## วิธีการทำ

1. นำถ้วยชั่งน้ำหนัก (weighing bottle) ที่ล้างทำความสะอาดแล้วไปอบในตู้อบ ที่อุณหภูมิ 100-105°C เป็นเวลา 2 ชั่วโมง เมื่อครบกำหนด นำไปไว้ในโถดูดความชื้น (desiccator) ทิ้งไว้ให้เย็น แล้วนำมาชั่งน้ำหนัก ( $W_1$ )
2. ชั่งตัวอย่างอาหาร 3 กรัม ( $W_0$ ) ใส่ในถ้วยชั่งน้ำหนัก
3. นำไปอบที่อุณหภูมิ 100-105°C เป็นเวลา 8 ชั่วโมง โดยเปิดฝาด้วย เมื่อครบกำหนด ปิดฝาด้วยแล้วนำไปไว้ในโถดูดความชื้น ทิ้งไว้ให้เย็น แล้วนำมาชั่งน้ำหนัก ( $W_2$ )

## วิธีคำนวณ

$$\text{Dry matter (\%)} = \left( \frac{W_2 - W_1}{W_0} \right) \times 100$$

B. การวิเคราะห์หาปริมาณโปรตีนโดยรวม (crude protein), AOAC (1998) อ้างโดย พันทิพา (2546)

## หลักการ

เนื่องจากโปรตีนเป็นสารประกอบอินทรีย์ที่มีไนโตรเจนเป็นองค์ประกอบ ดังนั้นการวิเคราะห์หาโปรตีนในอาหารสัตว์จึงทำการวิเคราะห์โดยวัดปริมาณไนโตรเจนทั้งหมดที่มีอยู่ในอาหาร แล้วจึงเปลี่ยนปริมาณไนโตรเจนที่วัดได้ให้เป็นโปรตีน การวิเคราะห์ด้วยวิธีเจล์ดาห์ล (kjeldahl method) ตัวอย่างจะถูกย่อยด้วยกรดซัลฟูริกเข้มข้น 98% (sulfuric acid) ที่อุณหภูมิสูงเพื่อสลายไนโตรเจนทั้งหมดออกมา ซึ่งจะได้เป็นแอมโมเนียมซัลเฟต (ammonium sulfate) เติมน้ำกลั่นละลายค้างเข้มข้นลงไป แล้วนำไปกลั่น จะได้แอมโมเนีย (ammonia) ซึ่งจะถูกล้างด้วยกรดบอริก

(boric acid) หลังจากนั้นนำไปไทเทรตกับสารละลายกรดมาตรฐาน จะทำให้ทราบปริมาณของไนโตรเจน นำปริมาณไนโตรเจนคูณกับ 6.25 จะได้เป็นโปรตีนโดยรวม

### สารเคมี

1. กรดซัลฟูริกเข้มข้น 98%
2. โซเดียมไฮดรอกไซด์ 38%
3. กรดบอริก 4%
4. กรดไฮโดรคลอริกความเข้มข้น 0.1N (hydrochloric acid)
5. ทาชิโร อินดิเคเตอร์ (Tashiro indicator)
6. ซีลีเนียมมิกซ์เชอร์ (selenium mixture)

### วิธีการทำ

1. ชั่งตัวอย่างน้ำหนัก 1 กรัม ใส่ในหลอดย่อย (digestion tube) ใส่ซีลีเนียมมิกซ์เชอร์ 1 เม็ด (ใช้ซีลีเนียมมิกซ์เชอร์ 1 ช้อนตักสาร นำไปอัดเม็ด) เติมกรดซัลฟูริกเข้มข้น 25 มล. ทั้งนี้จะต้องทำแบลนด์ (การไม่ใส่ตัวอย่าง) ควบคู่ไปด้วย
2. นำไปตั้งบนเตาของเครื่องย่อย ปิดฝาหลอดย่อย และต่อเข้ากับเครื่องดูดไอรกดเปิดเครื่องย่อย และเครื่องดูดไอรกด ย่อยให้ได้สารละลายใส ใช้เวลาประมาณ 2-3 ชม.
3. เมื่อครบเวลาที่กำหนดหรือได้สารละลายใสแล้ว ปิดเครื่องย่อย และเครื่องดูดไอรกด ทิ้งไว้ให้เย็น

### ขั้นตอนการกลั่น

1. เทสารละลายใสที่ได้จากขั้นตอนการย่อย ข้อ 3 ลงในหลอดเจล์ดาคัทล์ (kjekdahl flask) ใช้น้ำกลั่นล้างสารละลายที่เหลือในหลอดย่อย แล้วเทลงในหลอดเจล์ดาคัทล์ เติมน้ำกลั่นลงไปอีก 200 มล. และหยดทาชิโร อินดิเคเตอร์ 2-3 หยด
2. เติมโซเดียมไฮดรอกไซด์ความเข้มข้น 38 % ปริมาณ 70 มล. และใส่หินพิวมิช (pumice stone) 2-3 เม็ด
3. นำไปต่อเข้ากับเครื่องกลั่น
4. ตวงกรดบอริก 4% ปริมาณ 40 มล. ใส่ในขวดรูปชมพู่ (erlenmeyer flask) เติม ทาชิโร อินดิเคเตอร์ 2-3 หยด
5. นำปลายคอนเดนเซอร์ (condenser) จุ่มลงในกรดบอริก

6. เปิดเครื่องกลั่น กลั่นจนได้สารละลายประมาณ 150 มล. หรือกลั่นจนแอม โมเนียมหมด ตรวจสอบได้โดยใช้กระดาษลิตมัสสีแดงชุบน้ำ นำไปอังที่ปลายคอนเดนเซอร์ ถ้ากระดาษลิตมัสไม่เปลี่ยนสี แสดงว่าแอมโมเนียมหมดแล้ว หยุดกลั่นได้

### ขั้นตอนการไทเทรต

1. นำสารละลายของตัวอย่างและของBlankที่กลั่นได้จากข้อ 6. ไปไทเทรตกับกรดไฮโดรคลอริกความเข้มข้น 0.1 N โดยไทเทรตจนสารละลายเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีชมพูจนถึงปริมาณกรดที่ใช้ไทเทรต

2. นำปริมาณกรดที่ใช้ไทเทรตไปคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ไนโตรเจน ดังแสดงในสูตร และนำเปอร์เซ็นต์ไนโตรเจนไปคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ใน ไตรเจน ดังแสดงในสูตร

### การคำนวณ

$$N (\%) = \left[ \frac{ml \text{ HCl}(s) - ml \text{ HCl}(b) \times N \text{ HCl} \times 0.014}{W_s} \right] \times 100$$

$$CP (\%) = N (\%) \times 6.25$$

N	= ปริมาณไนโตรเจนคิดเป็นเปอร์เซ็นต์
HCl(s)	= ปริมาณกรดไฮโดรคลอริกที่ใช้ไทเทรตสารละลายของตัวอย่าง
HCl(b)	= ปริมาณกรดไฮโดรคลอริกที่ใช้ไทเทรตสารละลายของแบลงค์
N HCl	= ความเข้มข้นของกรดไฮโดรคลอริกที่ใช้สำหรับไทเทรต
$W_s$	= น้ำหนักตัวอย่างมีหน่วยเป็นกรัม
CP	= โปรตีนรวมคิดเป็นเปอร์เซ็นต์

C. การวิเคราะห์หาปริมาณไขมันโดยรวม (ether extract) โดยวิธี soxhlet, AOAC (1998) อ้างโดย พันทิพา (2546)

### หลักการ

ปริมาณไขมันที่มีอยู่ในอาหารสามารถสกัดออกมาได้โดยตัวทำละลายอินทรีย์ต่างๆ เช่น อีเทอร์ เฮกเซน คลอโรฟอร์ม เบนซีน ไคคลอโรมีเทน เป็นต้น ปัจจุบันนิยมใช้ไคคลอโร

มีเทน เพราะว่ามันติดไฟ ปริมาณไขมันที่สกัดได้จะเป็นปริมาณไขมัน โดยรวม เพราะมีส่วนของไวตามินที่ละลายได้ในไขมัน และสารสี รวมอยู่ด้วย

### สารเคมี

ไดคลอโรมีเทน (dichloromethane)

### วิธีการทำ

1. ใส่หินพัมมิช 2-3 เม็ด ลงในขวดก้นกลม (round bottom flask) นำไปอบที่อุณหภูมิ  $100^{\circ}\text{C}$  จนน้ำหนักคงที่ หรืออบเป็นเวลา 1 ชม
2. นำไปใส่ในโถดูดความชื้น ทิ้งไว้ให้เย็น ชั่งน้ำหนัก ( $W_1$ )
3. ชั่งน้ำหนักตัวอย่าง 3 กรัม ( $W_2$ ) แล้วนำไปห่อด้วยกระดาษกรองหรือกระดาษที่ปราศจากไขมัน เสร็จแล้วนำไปใส่ในทิมเบิล (thimble)
4. นำทิมเบิลใส่ในซอกท์เล็ท (soxhlet)
5. นำซอกท์เล็ทต่อเข้ากับปลายคอนเดนเซอร์ (condenser) เสร็จแล้วนำขวดก้นกลมมาต่อเข้ากับปลายของซอกท์เล็ท โดยให้ขวดตั้งอยู่บนเตาให้ความร้อน
6. เติมไดคลอโรมีเทนลงในขวดก้นกลมจำนวน 2 ไซฟอน (siphon) โดยผ่านทางปลายคอนเดนเซอร์
7. เปิดเครื่องทำความเย็นของน้ำและเตาให้ความร้อน
8. ปรับตั้งความร้อนของเตา โดยให้จำนวนหยดของสารละลายที่กลั่นได้จากปลายคอนเดนเซอร์เท่ากับ 5-6 หยดต่อวินาที ใช้เวลากลั่นประมาณ 16 ชั่วโมง
9. เมื่อครบกำหนด นำทิมเบิลออกจากซอกท์เล็ท กลั่นต่อเพื่อเก็บไดคลอโรมีเทนไว้ใช้ต่อไป โดยเมื่อกั่นได้สารละลายปริมาณ  $\frac{1}{2}$  ของซอกท์เล็ท เทสารละลายที่กลั่นได้ออก กลั่นต่อจนเหลือไดคลอโรมีเทนในก้นขวดเพียงเล็กน้อย (อย่าให้แห้ง) ปิดเครื่องทำความเย็นและเตาให้ความร้อน
10. นำขวดก้นกลมไปอบที่อุณหภูมิ  $100^{\circ}\text{C}$  เป็นเวลา 1 ชั่วโมง
11. นำขวดก้นกลมไปใส่ในโถดูดความชื้น ทิ้งไว้ให้เย็น แล้วนำมาชั่งน้ำหนัก ( $W_2$ )

## การคำนวณ

$$\text{Ether extract (\%)} = \left( \frac{W_2 - W_1}{W_s} \right) \times 100$$

D. การวิเคราะห์หาปริมาณเยื่อใยโดยรวม (crude fiber), AOAC.(1998) อ้างโดย พันทิพา (2546)

## หลักการ

ต้มตัวอย่างอาหารด้วยกรดและด่างเจือจาง เสร็จแล้วกรองและนำส่วนที่กรองได้ไปเผาที่อุณหภูมิ 600°C ส่วนที่หายไปหลังจากการเผา คือ เยื่อใยโดยรวม

## สารเคมี

1. กรดซัลฟูริก 3.125%
2. โซเดียมไฮดรอกไซด์ 3.125%
3. อะซีโตน (acetone)
4. ไดอะตอมมาเซียส เอิร์ท (diatomaceous earth)

## วิธีการทำ

1. ชั่งตัวอย่างอาหาร 3 กรัม ( $W_s$ ) ใส่ในบีกเกอร์ขนาด 600 มล.
2. เติมกรดซัลฟูริก 3.125% ปริมาณ 200 มล. นำไปต้มแบบรีฟลักซ์ (reflux) ต้มเป็นเวลา 10 นาที โดยเริ่มจับเวลาเมื่อสารละลายเดือด
3. นำมากรองด้วยบุชเนอร์ฟันเนล (buchner funnel) ซึ่งต่อกับขวดซัคชั่น (suction flask) โดยใช้กระดาษกรองและไดอะตอมมาเซียส เอิร์ท 1 ซ้อนตักสาร ลงบนกระดาษกรอง เทน้ำกลั่นที่ต้มจนเดือดลงในบุชเนอร์ฟันเนล แล้วเปิดเครื่องซัคชั่น
4. นำสารละลายที่ต้มจนเดือดเทลงในบุชเนอร์ฟันเนล ล้างบีกเกอร์โดยใช้น้ำกลั่นที่ต้มเดือดจำนวน 500 มล. กรองจนได้ตะกอนที่แห้ง
5. ถ่ายตะกอนทั้งหมดในบีกเกอร์ใบเดิม เติมโซเดียมไฮดรอกไซด์ 3.125% ปริมาณ 200 มล. นำไปต้มแบบรีฟลักซ์ (reflux) ให้เดือดเป็นเวลา 10 นาที โดยเริ่มจับเวลาเมื่อสารละลายเดือด
6. ทำตามขั้นตอนในข้อ 3 และ 4

7. ล้างตะกอนที่กรองได้ด้วยอะซิโตน เสร็จแล้วถ่ายตะกอนทั้งหมดใส่ถ้วยกระเบื้อง นำไปอบที่อุณหภูมิ 100°C เป็นเวลา 8 ชั่วโมง
8. นำถ้วยกระเบื้องเคลือบมาใส่ในโถดูดความชื้น ทิ้งไว้ให้เย็น แล้วนำมาชั่งน้ำหนัก ( $W_1$ )
9. นำถ้วยไปเผาบนแผ่นให้ความร้อนในตู้ดูดควันจนหมดควัน แล้วนำไปเผาที่อุณหภูมิ 600°C ในเตาเผา เป็นเวลา 2 ชั่วโมง
10. รอให้อุณหภูมิเตาเผาตกลงเหลือประมาณ 200°C จึงนำถ้วยออกมาใส่ในโถดูดความชื้น ทิ้งไว้ให้เย็น แล้วนำมาชั่งน้ำหนัก ( $W_2$ )

#### การคำนวณ

$$\text{Crude fiber (\%)} = \left[ \frac{W_1 - W_2}{W_1} \right] \times 100$$

#### E. การวิเคราะห์หาปริมาณเถ้า (ash), AOAC (1998) อ้างโดย พันทิพา (2546)

##### หลักการ

พวกอินทรีย์สารที่เหลือหลังจากการเผาตัวอย่างอาหาร คือ เถ้า ส่วนพวกอินทรีย์สารจะถูกเผาไหม้หมด ดังนั้นเมื่อนำตัวอย่างไปเผาที่อุณหภูมิ 600°C ส่วนที่เหลือจากการเผาจะเป็นปริมาณเถ้าทั้งหมด

##### วิธีการทำ

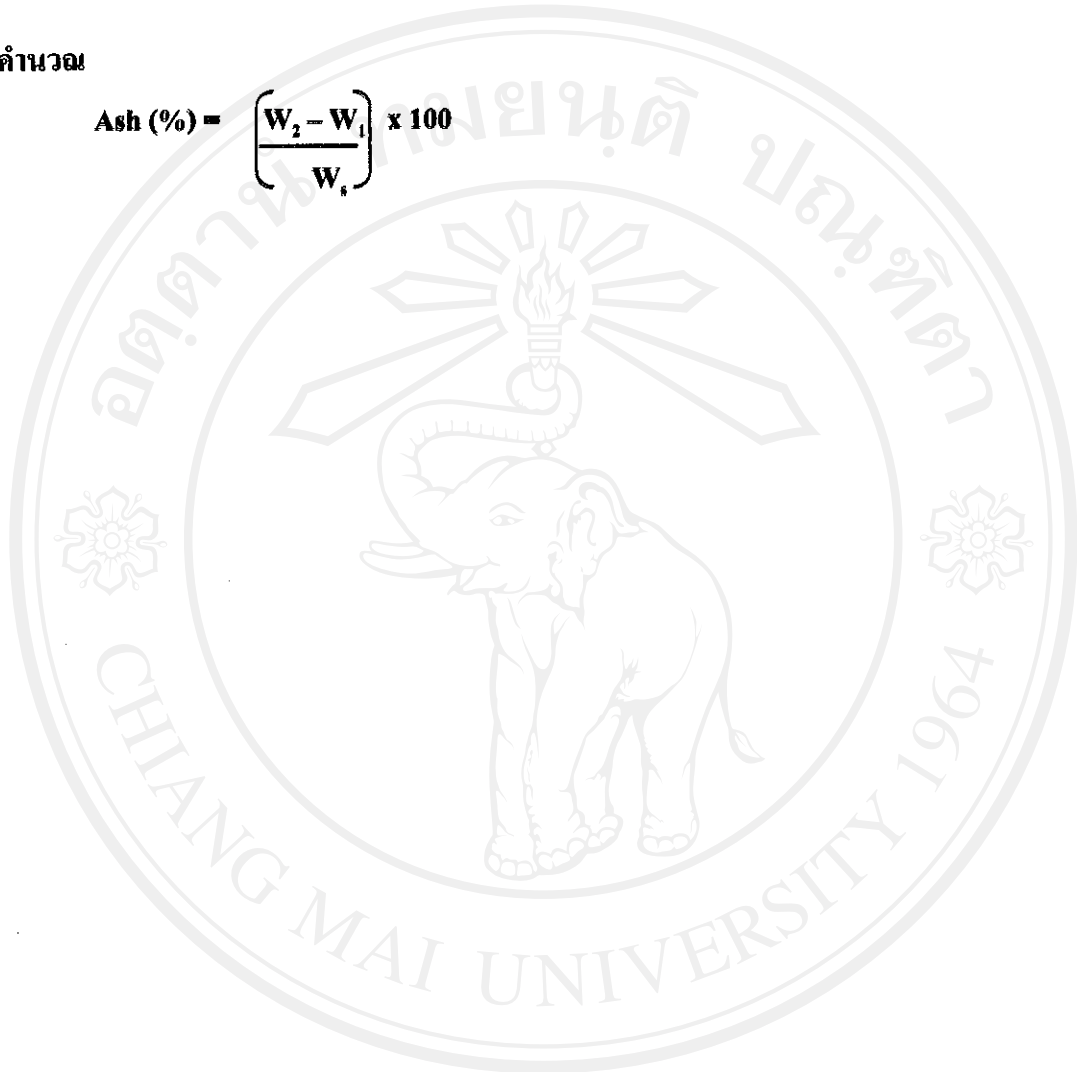
1. นำถ้วยกระเบื้องเคลือบ (porcelain crucible) เป่าที่ล้างทำความสะอาดแล้วไปอบที่อุณหภูมิ 100°C หรือเผาที่อุณหภูมิ 600°C ประมาณ 1 ชั่วโมง แล้วทำให้เย็นในโถดูดความชื้น ชั่งน้ำหนักถ้วยเปล่า ( $W_1$ )
2. ชั่งน้ำหนักตัวอย่างอาหาร 2 กรัม ( $W_2$ ) ใส่ในถ้วยกระเบื้องเคลือบ
3. นำไปเผาบนแผ่นให้ความร้อน (hot plate) หรือ ตะเกียงเบนเซน ในตู้ดูดควันจนหมดควัน
4. นำไปเผาต่อในเตาเผา (muffle furnace) ที่อุณหภูมิ 600°C เป็นเวลา 2 ชั่วโมง



5. ปิดไฟ รอให้อุณหภูมิเตาเผาตกลงเหลือประมาณ 200°C จึงนำถ้วยออกมา และทิ้งไว้ให้เย็นในโถดูดความชื้น แล้วนำมาชั่งน้ำหนัก ( $W_2$ )

วิธีคำนวณ

$$\text{Ash (\%)} = \left( \frac{W_2 - W_1}{W_1} \right) \times 100$$



ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Copyright© by Chiang Mai University  
All rights reserved